

land te behouden, en deze zenden aan dr. J. G. DE LINT te Gorinchem; laat een iegelijk zijn steentje bijdragen, dan bestaat de kans om ons museum te verrijken op een wijze, die niet licht meer mogelijk zal zijn.

De geschiedenis der geneeskunde mag zich in de latere jaren in een steeds toenemenden bloei verheugen en dit is een verzameling, niet alleen van belang voor ons geneeskundigen, maar ook uit een oogpunt van kunst door het grote aantal teekeningen en gravures van onze eerste meesters van een bijzonder belang.

Laten wij ons deze gelegenheid toch niet laten ontglippen!

Stel nu niet uit tot morgen, wat gij heden doen kunt, en zend nog heden uw bijdrage aan den eersten onderteekenaar.

Dr. J. G. DE LINT, Gorinchem.

(Postgiro Nr. 41334).

Dr. M. A. VAN ANDEL.

Dr. J. E. KROON.

Prof. dr. E. C. VAN LEERSUM.

Prof. dr. G. VAN RIJNBEEK.

Prof. P. VAN DER WIELEN.

HOMOSEXUALITEIT.

Wie over *homosexualiteit* schrijft in een wetenschappelijk tijdschrift moet beginnen zich goed voor oogen te stellen, dat het hier gaat om een *qualitatieve afwijking* van de sexueel-erotische driften. Hij moet uit elkander houden homosexualiteit en homoseksuele prostitutie en indien hij dit niet wil of niet kan, moet hij vergelijken de homosexualiteit met de heteroseksualiteit en daarnaast de homoseksuele prostitutie met de heteroseksuele prostitutie. En dat heeft VAN DIEREN in zijn artikel, evenals zoo vele anderen nu niet gedaan. Hij heeft de stelling willen bestrijden: Homosexualiteit levert geen gevaar op voor de maatschappij. En met allerlei voorbeelden toont hij aan, dat knapenschenderij door homoseksueelen voorkomt en wekt den indruk alsof knapenschenderij de normale wijze van geslachtsbevrediging, door homoseksueelen toegepast, is. VAN DIEREN geeft toe, niet zoo heel veel homoseksueelen ontmoet te hebben. Ik denk, dat hij er meer ontmoet heeft, dan hij vermeent. Ik zelf ken er nu ongeveer 125, d.w.z. van 125 homoseksueelen heb ik een zoo volledig mogelijk sexuologische anamnese opgenomen. Dat getal is natuurlijk niet groot genoeg om vaste denkbelden omtrent het ziele- en liefdesleven van de uraniërs te vormen. Maar wel is het groot genoeg, om vertrouwen te hebben in die reeks van mannen, zooals ALETRINO, VON RÖMER, HIRSCHFELD, BLOCH, HAVELOCK ELLIS, SYMOND, FRIEDLÄNDER, VON KRAFFT EBING, MERZBACH, NACKE, NUMA PRETORIUS e. t. q. die beweren, dat de wandaden op homoseksueel gebied relatief niet grooter zijn bij de uraniërs, dan die op erotisch gebied bij de heteroseksueelen; HIRSCHFELD, die nu reeds meer dan 20000 personen onderzocht heeft, die afwijkingen vertoonden van het normale heteroseksuele geslachtsleven, is iemand, naar wiens woord geluisterd mag worden, ook door normaal sexueel aangelegden, al zou men het niet zeggen, als men weet, dat bij zijn laatst gehouden lezing in het Concertgebouw slechts *drie artsen* aanwezig waren.

Mij zijn treffende gevallen bekend, van een buitengewoon hoog ontwikkeld ethisch denken en *handelen* bij homoseksueelen en de gevallen van temporeire en absolute onthouding, die mij bekend zijn, heb ik vaker aangetroffen bij gezonde uraniërs dan bij gezonde heteroseksueelen, indien men rekening houdt met het feit, dat er ongeveer 50 keer meer heteroseksueelen dan uringen zijn.

En hoe komt VAN DIEREN er bij, de voorstelling te wekken, alsof de polyandrie eenerzijds meer voorkomt dan de polygamie anderzijds. In allerlei handboeken, betrekking hebbende op het geslachtsleven van man en vrouw, wordt de stelling verkondigd, dat de man een polygaam wezen is en dat het slechts een cultuurinvloed is, die den man er toe gebracht heeft met het bezit van één vrouw genoegen te nemen. En zelfs zoo ver wordt door sommigen gegaan, dat beweerd wordt, dat

ondanks de cultuur de man er in de meeste gevallen niet in is geslaagd zich aan de monogamie te houden. Men moge het nu hiermede eens zijn of niet, polyandrie bij de homosexueelen moge men in verband brengen met hun erotische gevoelens, het *poly* houdt geen verband met de kwalitatieve afwijking van het geslachtsleven, waardoor de uraniër zich van den heterosexueel onderscheidt.

En nu iets, dat eigenlijk geen geneeskundig vraagstuk is, maar waaraan toch wel het grootste en voornaamste gedeelte van het artikel van VAN DIEREN is gewijd. Alles wat wij zedelijk afkeurenswaardig achten, moet daarom nog niet strafbaar zijn (!!). De twee uitroepstekens zijn van VAN DIEREN.

In het voorloopig verslag bij de zedelijkheidswetten wordt zoowel door den oorspronkelijken ontwerper, als later door minister REGOUT, toegegeven, dat niet alle ontucht met volwassen minderjarigen begaan, door *den wetgever* tot misdrijf mag worden gestempeld. Ook de leeftijd van 16 jaar in plaats van 18 is niet een eisch, die alleen door de homosexueelen gesteld wordt. Die zestienjarige leeftijd is een, die overal in ons wetboek van strafrecht voorkomt, waar de grens getrokken moet worden tusschen hen, die tegen ontucht beschermd worden, en hen, die geacht worden het zich zelf te doen. Te laag! Ik ga mee met VAN DIEREN, als hij dat vindt, maar ik kan mij het verzet begrijpen van die eenè groep, voor wie — het is niet tegen te spreken — een uitzonderingsbepaling gemaakt wordt.

En uit het bovenstaande blijkt wel heel duidelijk, dat het door de wettenmakers onmogelijk geacht wordt, dat „onzedelijk” gelijk gesteld moet worden met „wettelijk strafbaar.

De meeste onderzoekers komen tot de stelling, dat de homosexualiteit aangeboren is; zelfs FREUD moet toegeven, dat bij een groot gedeelte de homosexualiteit aangeboren is. Slechts bij een deel van hen zou zij verkregen zijn, en in sommige van die gevallen zou hij door psycho-analyse dan ook genezing hebben verkregen. HIRSCHFELD, die sommige van die genezen gevallen later ontmoette en *onderzocht*, meent, dat of die genezing zou berusten op suggestie en vond dan ook niets wat op genezing leek, of dat er hier sprake was van heterosexueelen met tegelijk afwijking van homosexueelen aard. Het komt er dan maar op aan, wat men al of niet homosexueel noemt. HIRSCHFELD trekt het begrip nauwer dan FREUD. En Griekenland? Ik merk slechts heel bescheiden op, dat tegenover de feiten, die VAN DIEREN bedoelt (de ondergang), door anderen er op gewezen wordt, dat slechts de grootheid van het oude Grieksche rijk tot stand kon komen, wijl allen, ook de uraniërs zich ten slotte konden toonen zooals zij waren, ook in hun liefde.

Maar nu raak ik de geneeskunde heelemaal kwijt. Doch ik meende tegenover de zienswijze van VAN DIEREN een andere te moeten stellen, die door *de meeste sexuologen* wordt ingenomen en die men des te meer waarschijnlijk moet gaan vinden, naarmate men meer uraniërs ziet en onderzoekt.

Amsterdam, 2 April 1922.

A. KROVELD.

MAAGKANKER OP DEN BODEM VAN MAAGZWEER.

VAN LIER heeft in no. 12 van dit *Tijdschrift* protest aangeteekend tegen de bewering van GOEDHUIS, dat van de 10 maagkankers er 9 op een oude zweer ontstaan zijn. Ik wil mij bij dit protest met kracht aansluiten. Deze bewering is in strijd met de dagelijksche waarneming. Hoe langer men in de practijk is, des te meer gelegenheid heeft men om te ondervinden, dat maagkanker een ziekte is met korte voorgeschiedenis, terwijl zweren tientallen van jaren bestaan (10—20—30 en langer) zonder kankerachtig te ontfaarden. Ik heb slechts 3 gevallen medegemaakt van jarenlang maaglijden, waar na de resectie van het gezwel de patholoog-anatoom diagnostiseerde kanker op den bodem van de zweer.

Wanneer men de literatuur van de laatste jaren heeft gevolgd, heeft men kunnen lezen, dat ook in het buitenland de opvatting heerscht, dat maagzweer slechts zelden in kanker ontfaardt.

In het zoo juist verschenen handboek van KRAUS en BRUGSCH schrijven PAYR